

Ο ΛΑΜΑΡΚ ΚΑΙ Ο ΛΑΜΑΡΚΙΣΜΟΣ

Οι απαρχές του Δαρβινισμού;

Ενώ το 2009 ολόκληρος ο κόσμος εορτάζει το 200 χρόνια από την γέννηση του Δαρβίνου καθώς και τα 150 χρόνια από την έκδοση του έργου του «Η Προέλευση των ειδών» δεν πρέπει να λησμονούμε μια άλλη επέτειο: το 2009 συμπληρώνονται 200 χρόνια από την έκδοση ενός άλλου έργου μεγάλης σημασίας, «Η Ζωολογική φιλοσοφία» του Jean Batista Lamarck.

Αν και για το μεγαλύτερο μέρος του κόσμου, ο Κάρολος Δαρβίνος θεωρείται ο πατέρας της θεωρίας της εξελίξεως τα πρώτα ίχνη της υποθέσεως συναφώς με τη βιοποικιλότητα των ζωικών πληθυσμών βρίσκονται στους αρχαίους Έλληνες φιλόσοφους. Εντούτοις θα πρέπει να περιμένουμε τον Lamarck για να αποκτήσουμε μια πρώτη συνεκτική θεωρία της εξελίξεως των ειδών και το πρώτο δέντρο της εξελίξεως.

Παρά ταύτα ο Lamarck δεν έχει βρει τη θέση που του αρμόζει στην σύλληψη της ιδέας της εξελίξεως. Ποιοι είναι οι λόγοι αυτής της παραβλέψεως, αυτής της αδικίας; Η αλήθεια είναι ότι η ερμηνεία του για το φαινόμενο της εξελίξεως ενέχει ορισμένα λάθη, αποτελεί όμως αυτό την μόνη αιτία;

Ο Lamarck τροποποίησε σε δέντρο μια μονοδιάστατη κλίμακα, ένα δέντρο στο οποίο ορισμένοι διαβλέπουν την πρώτη απεικόνιση της εξελίξεως και τούτο το έτος που γεννιόταν ο Δαρβίνος.

Είναι αλήθεια ότι το «δέντρο του Lamarck» είναι διαφορετικό από αυτό του «δέντρου του Δαρβίνου». Ωστόσο οι απόψεις του Lamarck αποτελούν μια θεωρία της εξελίξεως που ισχύει και η οποία αξίζει όλη μας τη προσοχή. Οι ιδέες του για τη φυλετική διακλάδωση καθώς και την διαίρεση των ομάδων σε πολλά είδη αποτελούν βασικά στοιχεία της πρώτης θεωρίας της εξελίξεως των ειδών.

Ενώ ο παππούς του Δαρβίνου αναφέρει και αποδέχεται τις απόψεις του Lamarck, ο Κάρολος Δαρβίνος αναφέρει το Lamarck μόνο στην τρίτη έκδοση του έργου του «Η προέλευση των ειδών». Γιατί συμβαίνει αυτό; Φαίνεται ότι ο Lamarck υπήρξε θύμα ενός συνόλου λόγων: πολιτιστικών, πολιτικών και χωρίς αμφιβολία προσωπικών, και όχι μόνον λόγω της απλοϊκότητας της θεωρίας του, που προτείνει ότι η προσαρμογή των ειδών οφείλεται στην άμεση επίδραση του περιβάλλοντος. Ο ομιλητής στην παρουσίαση του θα προσπαθήσει να δώσει απαντήσεις σε αυτές τις

ερωτήσεις, και να αντιληφθεί γιατί ένας από τους κυρίους εμπνευστές των θεωριών της εξελίξεως πέθανε πάμπτωχος, αναφέρθηκε σπανάως από το Δαρβίνο και σήμερα ακόμα το όνομα του δεν συνδέεται παρά μόνον με το ύψος του λαιμού της καμηλοπαρδάλεως, και αυτό κατά λανθασμένο τρόπο.

Τέλος παραμένει μια άλλη ερώτηση. Η τάση να γελοιοποιηθεί η θεωρία της μεταλλαγής δικαιολογείται ακόμα; Τι πιστεύουμε σήμερα για τη μεταλλαγή; Τελικά ο Larmack ήτανε παράλογος;